

filmska ropotarnica: kliči iz džungle

aleš blatnik

Z našimi izleti v ne tako davno filmsko preteklost se bomo tokrat podali v pragozdove džungle. Poceni eksploatacija si je namreč tja s filmskimi mačetami utirala pot malodane od samih filmskih začetkov. Ko se je celotni čudež filma začel, je bilo dovolj že, da si osuplim gledalcem kazal kraje, kakršnih prej njihovo oko ni uzrlo. In eksotične džungle so bile kot nalašč za kaj takega. V prvi polovici tega stoletja so bile tudi sila priljubljene knjige o Tarzanu. Ni čudno torej, da je Hollywoodu prej ali slej kapnilo, da bi lahko nekaj narativno podobnega spravil tudi na platno. In tako so kot po tekočem traku začeli snemati majhne eksploatacijske filmčke.

Tarzan je bil vedno bolj ali manj domena večjih proračunov, tako da mu z Ekranovo rubriko ne bomo posvetili ravno veliko prostora in se bomo – kot ponavadi – raje posvetili poceni filmčkom. Toliko "džungelskih filmov" kot jih je bilo posnetih med leti 1930-1960, namreč ne bomo videli nikoli več.

Ker je za Hollywood takrat veljala še cenzura – mnogo ostrejša od današnje – so bili džungelski filmi tudi naravnost izvrstna priložnost, da so gledalcem kazali kar se da pomanjkljivo oblečene starletke s čimveč razgaljene kože. In takšnih filmov – v maniri čisto prave eksploatacije – je bilo na tone.

A pojdemo po vrsti. Kot rečeno, so bili gledalci na začetku navdušeni in zadovoljni skorajda s čisto vsako eksotiko, tako da ni čudno, da so zažigali celo filmi, kot je *Africa Speaks* (1930), kjer je čisto pravi raziskovalec posnel na filmski trak življenjske navade nekega plemena iz Konga. Filmarji so v globinah džungel našli goro hvaležnega materiala, iz katerega so lahko posneli prvovrstno dokumentaristično raziskavo. *Gow The Killer* (1931), ki so ga prodajali tudi pod naslovom *Cannibal Island*, je bil prvi izmed mnogih filmov, ki so se ukvarjali s "žgočim problemom" kanibalizma. Poleg tega so v tem šloki filmčku na brzino obdelali tudi plemenske žrtvovalne in primitivne spolne navade. Vas to na kaj spominja? Seveda, eksploatacija je bila že v svojih začetkih bolj ali manj takšna, kot smo jo poznali tudi kasneje. Podobno tematiko so namreč – sicer resda bolj igrano kot dokumentaristično – s pridom uporabljali vsepovprek. V enem od prejšnjih člankov, namenjenih pozabljenim filmčkom, smo tako pisali o italijanskih šlokerjih *Cannibal Holocaust* in *Cannibal Ferox*. Le kaj sta bila namreč tadvata filma drugega kot le predelani prvovrstni džungelski eksploataciji?

V 70-ih se je džungelski žanr prvovrstno ujel z žanrom zares brutalnih in krvavih shriljk, ki je takrat tako zelo cvetel. Zdelo se je, kot da bi bila ustvarjena drug za drugega. Šokantnih scen ni v džunglah nikoli manjkalo in gledalci so verjeli prav vse, tako zelo veristično so bili tisti filmi posneti. No, filmi, ki so jih snemali vsega skupaj nekaj desetletij prej, pa so bili vseeno dosti bolj romantične narave. Celo dokumentarci so imeli tisti avanturistični pridih, nad katerim so se najbolj navduševali mali fantki. In za to je največkrat šlo: za preproste avanture s čisto preprosto zgodbo. V filmu

East of Borneo (1931) po džunglah žena išče svojega soproga, v filmu *Most Dangerous Game* (1932) nori ruski znanstvenik za šport lovi ljudi, v *Savage Girl* (1932) – res izvrstnem primerku zgodnje eksploatacije – neko belko pred nepridipravi ščiti orjaška gorila, v *The Lost Jungle* (1934) najdejo izgubljeno mesto in tako naprej. Koliko je bilo teh filmčkov, ne ve nihče. Jasno je, da so jih snemale vse mogoče nacije in so jih potem pogosto sinhronizirali v angleščino. Še več: ti filmi so ponavadi celo bolj znani pod svojimi amerišskimi ("tržnimi") naslovi kot pa pod svojimi izvirnimi – podobno kot sloviti špageti vesterni. Ena najbolj znanih džungelskih eksploatacij *Liane, Jungle Goddess* (1956) je tako v resnici kar izredno uspešni nemški film *Liane, das Mädchen aus dem Urwald*, ki je uspel predvsem zaradi malodane gole džungelske punce in doživel še kar nekaj nadaljevanj.

Če se boste spravili v preučevanje tega danes povsem zanemarjenega eksploatacijskega žanra, potem nikakor ne smete spregledati tudi naslednjih filmov: *Queen of the Amazons* (1946), kjer ima žensko pleme v ujetništvu nekega moškega in ki zelo spominja na šlok iz drugega žanra – *Queen of Outer Space* (1958). *Blonde Savage* (1947) govori o blondinki, ki vodi svoje lastno pleme. *Omoio Omoio, The Shark God* se ponaša z enim najbolj neumnih naslovov v zgodovini filma... pa tudi vsebina ne razočara. *Wild Women* (1953) je šloker, kjer skupino lovcev zajamejo domorodke. Brez skrbi: te domorodke niso kake zumbeske žnablji do Madagaskarja in prsmi do Kitajske, temveč prave lepoticke bele polti. Pač, eksploatacija do ekstrema – razlog, zakaj so nam ti filmi tako zelo všeč. *Wild Women* je posnet v pravi woodovski maniri in pomeni prav posebno poslastico. *She Gods of Shark Reef* (1956) je mojstrovina, pod katero se je podpisal veliki Roger Corman in govori o otoku, ki je naseljen z divjimi bejbami. *White Huntress* (1957) govori o blondinki, ki se spopada s kačami in nič kaj prijaznimi zumbaškimi domorodci.

Da se bo obdobje džungelskih filmov neslavno končalo, je že leta 1963 pokazal film *Wang Wang*, ki je bil znova nekakšen napol dokumentarec, katerega je posnel – zobozdravnik! Reklame za ta film so že nakazale, da se bodo filmarji prej ali slej začeli norčevati iz džungelskega žanra, saj so oglašali za film kričavo opozarjali: "*They live on blood and beer!*" Še dobro, da so prišla sedemdeseta, ki parodij niso poznala, in da se je džungelski žanr takrat prelevil v podžanr raznih horror šlokerjev.

In danes? Kot ostali nepozabni žanri, ki jih v tej Ekranovi rubriki obdelujemo, so tudi džungelske radosti morale odstopiti prostor neizvirnemu hollywoodskemu sofisticiranemu poflu. Največ, kar nam danes ponudijo, je točno tisto, česar smo se ves čas najbolj bali – infantilne idiotske komedije tipa *George iz džungle*. Kaj naj rečemo? Hvala bogu za video. •

Prihodnjič: Seksploatacija